

בס"ד, עלון מספר 26 < ענייני ירח האיתנים > תשרי תשפ"ד

פנינים וניצוצי אור המתחדשים ובאים מפיו ומשולחנו של רשכה"ג מרן שר התורה רבינו חיים קניבסקי זצוק"ל

בפצותי שיח

דבר המערכת

'ירח האיתנים', עליו מצינו בחז"ל שני ביאורים במסכת ראש השנה (י"א א'), 'שבו נולדו איתני עולם', או 'דתקיף במצוות', דהיינו, שחודש זה אלים וחזק במצוות 'שופר יוה"כ וסוכה לולב וערבה וניסוך המים וערבה' (רש"י ד"ה דתקיף).

והשאלה מתבקשת, הניחא 'דתקיף במצוות', זה כל מהות החודש, תפילה על העתיד - השנה הבאה, ועל העבר - מחילת עוונותינו, אבל, כיצד נקבע שם החודש, דוקא על ענין זה 'שנולדו בו איתני עולם', וכיצד הוא מתקשר לחגי תשרי - ראש השנה, יום כיפור, סוכות ושמיני עצרת - החלים בו.

ולכאורה אפשר לומר, כי חודש זה, טומן בחובו מהות נוספת, והיא - תפילה - וזה משום שכבר קבעו חז"ל (שם ט"ז ב) ש'צעקה' היא אחד מהדברים שמקריעין גזר דינו של אדם, ותפילה היא הבסיס להכל, מלבד מה שתפילה מקרבת את הנברא אל הבורא, והחודש זה שמצוות מקיפות בו, ו'דודי ירד לגנו', הרי שכוחה של התפילה, מתעצמת ביותר.

ירח האיתנים, במחיצתו של הרב זיע"א, היה בו בכדי לראות במוחש את שני הפירושים שבגמ' - ראשית, 'דתקיף במצוות' - שכל המצוות, היו נעשים בדקדוק רב ובקפידא, והכל מתוך שמחה של מצוה. אמת מה נהדר היה לראות את הרב זצוק"ל, כאשר קופסאות האתרוגים ואגודות הלולבים לפניו, והרב כשהלתו על פניו, בודק ובוחר. את הקפדה מיוחדת שהקפיד על שהיה בסוכה בכל רגע, שלא להפסיד מצוה יקרה כל כך, ועוד בכל עניני שמחת המצוות שהיתה בכל השנה, התעצמה בחודש זה 'דתקיף במצוות'.

ומזה אל תנח ידך, גם בחלק השני 'שנולדו בו איתני עולם' - שכאמור נולדו על ידי תפילות רבות, גם זה לא היה נשמט תחת ידו של הרב, ספר התהילים בו היה הוגה בכל השנה, בסדרי חובותיו, היה מונח זמן רב יותר מתמיד על שולחנו, שכן, אם בכל השנה, היה קורא בו הרב פרק או כמה בודדים, בזמנים אלו, מראש השנה עד מוצאי יוה"כ, היה מסיים הרב זצוק"ל בכל יום את כל ספר התהילים כולו, הרב נהג בהנהגה זו שנים רבות, עוד בהיותו צעיר לימים.

(אגב, שמענו מפי בנו הגר"ש שליט"א, שהסדר היה שבסך הכל בשנה שלימה, מסיים הרב זצ"ל כחמש עשרה פעמים את כל ספר התהילים, מטעם הכמוס עמדו, וכך בעש"ת היה מסיים עשר פעמים, ובשאר השנה, היה מסיים עוד שני פעמים בסדר של פרק ביום, ועוד שלש פעמים בסדר של עשר פרקים ליום).

גם בליל ראש השנה, מחברת קטנה היתה מתחת מחזורו של הרב, ובה שמות כל ילדיו, נכדיו, ניניו ושאר צאצאיו, משפחה ומשפחה, על כל שמותיה, כאשר הרב בסוף תפילת ליל א' דראש השנה, מעתיר עבור כולם, לשנה טובה ומבורכת.

יהי רצון, וברוח זו נצעד לאורו הגדול, ונזכה ששפע יושפע על כולנו מן שמיא בחודש זה 'דתקיף במצוות', ותפילתנו תעלה לרצון לפני אדון כל.

ואנו במכון 'שיח אמונה', נודה לבורא העולמים, על מה שזיכנו בשנה החולפת, להפיץ את אור תורתו של הרב זיע"א והי רצון שחפץ ה' בידינו נצלח, להוסיף עוד ועוד, בהוצאת ספרי הרב זצוק"ל, ושאר מלאכת הקודש, המוטלת על כתפיו.

המערכת

מכון שיח אמונה מאהל

כתיבה והתיימה טובה

לכל בית ישראל

תורת שיח

ליקוטים מתורת הרב זצוק"ל בענייני הימים הנוראים

לשחוט בלילה שהסעודה אינה עד למחר. ומבואר דבליל תשיעי ליכא סעודה שאין מצוה לאכול. אמנם בנדרים ס"ג ב' תנן אמר קונם בשר שאיני טועם עד שיהא הצום אינו אסור אלא עד לילי צום שלא נתכוין זה אלא עד שעה שדרך בני"א לאכול בשר פירש"י עד

הרב זצ"ל בוחן בקורות רוח הדסים עבור לחג הסוכות. צילום: שוקי ליר

המשך בעמוד 5

עובר ירך אמו בכפרות

באו"ח סי' תר"ה ולוקחין למעוברת ב' תרנגולים אולי תלד זכר וכ' הגר"א זהטעם דלא בעינן ב' נקבות דעובר ירך אמו וק' אם ירך אמו אפ"ל הוא זכר יתכפר עם אמו ולמה צריך ב' תרנגולים וי"ל דאפ"ל מי שיש לו ירך של זכר צריך תרנגול ואין מתכפר בתרנגולת

בענין מצות אכילה בערב יו"כ

בענין מה שכתבת בשם האחרונים ז"ל, אם מצוה לאכול בליל תשיעי, הנה בכתובות ה' א' אלא מעתה יוה"כ שחל להיות בשני בשבת ידחה גזירה שמא ישחוט בן עוף (בשבת כדי לאכול בעו"כ), ומשני התם אית לי רווחא פירש"י

שיחת התלמידים

עדייות מהקודש פנימה, מבאי ביתו ותלמידיו של הרב זצוק"ל

מעשי רב, שביבים, פנינים ועובדות, שנערכו עבור עלון 'שיח אמונה'

על הקשר בין הגאון הגדול רבי **אברהם גנחובסקי** זצוק"ל להרב זצוק"ל

לרגל יום היארצייט של הגר"א גנחובסקי זצוק"ל, הבאנו מעט מן המעט, אודות הקשר האמיץ שהיה בין שני ההרים הרמים, אשר דברי תורה היו שגורים על לשונם תמיד, ושיחת חולין שלהם צריכה לימוד

או סברא חדשה ששמע מרבינו, והיה דן בדבריו ככובד ראש, ושמח עליהם כמוצא שלל רב.

'ר' אברהם, זה לא בשבילה!'

שח הגר"ד אייזנשטיין שליט"א, מתלמידיו

הרב זצ"ל בקברו של הגרא"ג זצ"ל

המשך בעמוד 2

הגר"א זצוק"ל, בענוותנותו כי רבה, החזיק עצמו כתלמידו של רבינו, ובגודל גאונותו בכל מרחבי התורה, העריך כל מילה היוצאת מפי רבינו, ואף רבינו כיבדו והעריכו למאוד, בשנים ההם, עת הופיע הספר 'דרך אמונה', טבע הגר"א את המונח - 'רבינו בעל הדרך אמונה', כאשר עוד היה רבינו בצעירותו, הגר"א היה סבור כי בספר זה ניכרת גאונותו האדירה של רבינו, ביותר, ועל כן הוא הכיניו הראוי לו, הגר"א זצוק"ל היה מתבטל בפני רבינו, ומבטל דעתו מפני דעתו, והיה מזכיר את שמו של רבינו בסילודין, ולא אחת נוכחו תלמידיו לדעת, שאחר שמסר שיעור שלם, ובירר וליבן את הסוגיא מתילתה לסופה, היה מביא עוד ראייה או מראה מקום מחודש

שאותו בחור (שכבר התחתן עם אחרת) הגיע עם רעיתו אצל הרבנית שתחילתו לסדר את שלום ביתם שהיתה ביניהם קטטה והטענות שהיו כלפיו הם שהוא נתן לאשתו - משלוח מנות שלא בפורים - כלשונו של הגר"א...

'אבל אני מרויח מזה משום שאז אני צריך, כאשר אני חוזר לכתובה, שוב לחזור מהתחלה על הדברים ולעניין בהם עוד פעם'

תחת אחד השיחים, סיפר הגר"א לתלמידיו, שלפני שנים רבות, היה גביר גדול שעשה אותו שליח ללכת לרבינו, היה זה בזמן שעדיין רבינו היה יושב חצי יום בכלל חזו"א ולומד ועוסק בכתבי ספריו, הגביר הנ"ל שלח את הגר"א, לומר לרבינו שהוא מוכן לשלוח בעילום שם אלף דולר לרבינו כל חודש שזה היה פי כמה וכמה ממה שמקבלים בכלל, על מנת שיוכל ללמוד בביתו במנוחת הנפש, בכלל - היה סבור הגביר - ישנם מפריעים רבים, אנשים באים לשאול שאלות, ואכן הגר"א

פנה אל רבינו ביום שישי, ואמר לו את דברי הגביר, רבינו השיב לו, שהוא מאד מייקר את רצונו הטוב, אבל למעשה אינו חפץ בכך, והוסיף רבינו: **'אני יאמר לך את האמת, כאשר אני בכלל באמצע אכן מפריעים אותי באמצע הכתיבה, אבל אני מרויח מזה משום שאז אני צריך, כאשר אני חוזר לכתובה, שוב לחזור מהתחלה על הדברים ולעניין בהם עוד פעם, אבל אם אני בחדר לחוד אני אפסיד ענין זה, אבל תמסור לו תודה רבה ואני מאד מעריך את רצונו הטוב.'**

הגר"א הוסיף לספר, שהסיפור לא תם בזה, משום שרבינו חשש על הטירחא שטרח לבוא עד אליו, בשביל להציע הצעה, אשר מתקבלת על הדעת, ומפני כך רבינו ליווה אותו עד מחוץ לביתו כברת דרך, כאשר לפתע הגיעה מכונית והציעה להגר"א, נסיעה עד לביתו, כאשר שאלו הגר"א לפרש הצעה, השיב: 'אחד שהגר"ח מלווה אותו כמה מדרגות, זה בשבילי כבר מספיק לדעת את מי אני לוקח'.

'תגיד לו שהוא אינו תלמיד חכם'

בזהדמנות סיפר הגר"א, ששמע מאדם גאמן שנכנס לרבינו, וסיפר לו על ידידו שהוא תלמיד חכם שסובל הרבה מרעייתו שמצירה לו, ואמר אותו תלמיד חכם שאינו יודע מה אשתו רוצה ממנו, הוא בסך הכל רוצה ממנה דבר אחד ויחיד, ותו לא מידי, והוא, שתקיים את מאמר חז"ל בתנא דבי אליהו רבה פ"ט 'איזו היא אשה כשרה שעושה רצון בעלה', ויותר מזה אינו מבקש כלום, כאשר רבינו שמע זאת הוא נעמד מכסאו ואמר לשואל נחרצות: **'תגיד לו שהוא אינו תלמיד חכם...'**

והוסיף הגר"א, שהדברים מפורשים במסכת דרך ארץ שתלמיד חכם הוא שפל לאנשי ביתו ואינו משתרר עליהם ואדם שחושב רק על הדרך של להיות כל איש שורר בביתו הוא אינו תלמיד חכם.

הגר"א: 'על מדת הערכתו של הגר"א לרבינו ראוי לספר את אשר זכורני מעשה נורא מלפני קרוב ל-30 שנה, כאשר פעם אחת נכנסתי אליו לחדרו כמידי יום בישיבת טשעבין בירושלים ומצאתי נסער מאד וכולו אחוז בשרעפים, ולשאלתי מה יום מיומים, השיב לי כשון הזה: 'קיבלתי כעת אות מן השמים על מדת גדלותו ורוממותו של מרן שר התורה זצוק"ל, וכך הוא החל לספר: 'לפני שנים רבות היה לי תלמיד קרוב שעמל בתורה, והערכתו אליו היתה גדולה מאד, וחפצתי לדבר בו נכבדות לבת ת"ח אחת מבני משפחתי, כי סברתי שבחור זה עדין לגדולה, אך שמו היה כשם אב הכלה המדוברת, אבל היה לו עוד שם, וידעתי שבכה"ג אין להקפיד, אבל בכל זאת שלחתי את אם הכלה לשאול את פי מרן שר התורה היכשר הדבר, או לא, מרן שר התורה הביע את דעתו שלא לעשות שידוך זה אלא לחפש בחור ת"ח אחר, וכאן התודה הגר"א בפני, שהדבר היה איכפת לו מאד, כי חפץ היה ביקרו של בחור זה שהיה קרוב אליו רבות בשנים והכירו היטב כת"ח של ממש, והמשיך הגר"א: 'מרתני אומר לברר היטב סוגיא זו של שמות בשידוכים, ועלה

בידי שמותר הדבר, ומשכך לקחתי עימי הספרים ועליתי לביתו של מרן שר התורה לטעון בפניו 'במה דנתוני?', אבל מרן שר התורה מיאן כלל להיכנס עימי בדין ודברים בענין זה, אלא אמר בנחרצות: 'ר' אברהם! זה לא בשבילה, משכך קמתי ויצאתי בקידה, וביטלתי דעתי בפני דעתו הגדולה, ואכן נישאה הכלה לבחור אחר, וב"ה הקימו בית לתפארת, והבחור ג"כ נישא לכלה אחרת, ונשכחו הדברים מן הלב, 'אבל' - סיים הגר"א, 'אצלי נשאר כל אותם השנים מיני אז, קצת גמגום בלב על הכרעה זו, ומידי פעם

הייתי מערער בלבי על הכרעה זו אם אכן היה נכון הדבר לעשות כן'. 'והנה זה עתה' המשיך הגר"א בהתפעלות - 'הגיע אלי חמיו של אותו בחור, ודמעות בעיניו, ומבקש את עצתי, היות ובחור זה היה קרוב אלי מאד במשך הרבה שנים מה לעשות, שהוא מתנהג בביתו עם אשתו שלא כשורה, נדהמתי וראיתי בזה אות ומופת מן השמים להראות לי גדלותו ורוממותו של מרן שר התורה, שלא לערער אחריו, ולהוריד ממני הגמגום מן הלב מזה שנים, הגר"א סיים את דבריו: 'למעשה, מתברר שמצד ההלכה, אכן לא היה מניע של ממש, שלא לעשות השידוך, אבל מן השמים השגיוחו על פה קדוש שלא ייצא תקלה מפיו של מרן שר התורה!...

כמה גדולים דברי חכמים

שח הגר"א אהרן קיציס שליט"א, שהגר"א זצוק"ל סיפר לו, שכאשר בתו שתח"ל היתה בשידוכים היה הצעה של שידוך מסוים בחור מופלג ביותר והיה רבינו מאד חפץ בו, אך דא עקא ששם אבי החתן היה ג"כ אברהם כשמו והרי זה מצוואת רבינו יהודה החסיד שלא ישתדכו ב' אנשים ששם שווה והלך רבינו להתייעץ בדבר עם בעל דרך אמונה זצוק"ל ואמר לו שלא ממליץ לו לעשות השידוך.

ואמר הגר"א לרבינו שמוכן אפ"ל להוסיף לעצמו שם ויקראו לו בשמו החדש, אך רבינו אמר שזה לא יעזור כיון שכולם ימשיכו לקרוא לו בשם הישן ואין מה לעשות, ולבסוף שמע הגר"א לעצת רבינו, אע"פ שלא היתה מובנת לו והיה מאד צר לו להפסיד הצעה נכבדה זו.

אמנם לאחר כמה שנים ראה כמו גדולים דברי חכמים כיון

הרב זצ"ל מעניין בספר 'עני אלמונים' של הגר"א זצ"ל, שיצא לאור לאחר פטירתו

דברים שאמר רבינו בסיום סדר זרעים - כפי שכתבם הגר"א זצוק"ל

כתב הגר"א זצוק"ל, ששמע מרבינו, לפני שנים רבות, בהדרן למס' זרעים, כך: הפרק האחרון בסדר זרעים הוא פרק 'אנדורגינוס' - במסכת ביכורים, ובמשנה הראשונה בברכות איתא דקוראים ק"ש משעה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן, והק' המהרש"א, איך הכהנים עצמם אוכלים בתרומה, הרי הם חייבים בק"ש, ויש ליישב דיש לומר דאיירי באנדורגינוס שחייב בק"ש רק מספק, ולדידיה מותר לאכול קודם ק"ש, כיון שאינו חייב בק"ש רק מספק, ואיסור אכילה קודם המצוה אינה אלא מדרבנן, וספק דרבנן לקולא, אלו תוכן דבריו הקצרים של רבינו בסיום על לימוד הירושלמי בסדר זרעים.

הגר"א כתב, שחידוש זה נמצא בגליון הגרע"א לאו"ח (סי' רע"א) דהמחויב באיסור אכילה קודם מצוה שזה רק מדרבנן אינו עובר עליו בספק, והתבואת שור (יו"ד, סי' כ"ח ס"ק ט') פליג על יסוד זה, דלענין שחיתת כוי ביו"ט דאסרינן לכסות דמו משום התרת חלבו (ביצה דף ח' ע"ב) כתב התב"ש דאיירי אף באבא כבש ואמא צביה דהחלב אסור רק מספק וגם בזה גזרו האי גזירה.

לסייע לו בגופו של ענין זה שיוכל להחזיר פקדונותיו.

הגר"א הוסיף באותה שעה, ואמר ש'ברור לו שהגניבה היתה בשעת פסוקי דזמרה, בזמן שירדו רבינו והרבנית לתפילת ותיקין, שהרי אמרו חכמים שהמתפלל ותיקין אינו ניזוק כל היום, אם כן מוכרח הדבר שזה היה למחרת, וקודם שהתפלל את תפילת שחרית עם הגני'.

'לא כדאי לדעת, מה שלא חייבים...'

באחת הפעמים, כאשר הרבנית ע"ה נסעה מחוץ לעיר כדי ללדת, הזדמן לגר"א להיות אצל רבינו, והציע את עזרתו, בהכנת חביתה, רבינו שאלו: 'אתה יודע לעשות?', משהשיב הגר"א, ש'אפשר לנסות', השיב רבינו בפשטות: 'לא כדאי לדעת מה שלא חייבים...'

תחזור מיד ללא שהיות

בין בתרי כתביו, כתב הגר"א, בתאריך ט"ו תמוז תשס"ו, שסיפר לו אברך שהינו מקורב לרבינו, וכל אימת שעומד לנסוע לחו"ל הולך לקבל ברכת הדרך ממנו, והנה לפני כשנתיים (א"ה. שנת תשס"ד) כשבא לקבל ברכת הדרך, אמר לו רבינו, שיהיה בחו"ל הזמן הכי מועט שיוכל, ללא שהיות, ובאמת נסע עם גיסו, וכאשר גמרו הענין שנסעו עבורו, תיכף התעתד לנסוע בחזרה, וגיסו אמר שרוצה להישאר קצת באמריקא כי כבר נמצא שם, ונפרד מגיסו כדי לשמוע להוראת רבינו, ומיד כשחזר אירע נפילת בניני התאומים ואז נפסקו הטיסות, וגיסו שנסע עמו, נאלץ להישאר על כרחו כחודש ימים.

ייש"כ מיוחד להגרש"א פיש שליט"א,

מח"ס 'אגן הסהר' וש"ס, על סיועו בעריכת מדור זה

'חייך קודמים...'

שח הגר"א משה פכטהלט שליט"א, מתלמידיו של הגר"א: 'בהזדמנות מסוימת הוצרך הגר"א לשוחח עם רבינו בענין מסוים, ונתלוות אליו ובהגיענו לשם ראינו תור ארוך של אנשים משתרך לפני בית הגר"ח לבקש את ברכתו, ואני אמרתי לתומי לגר"א, שאני עצמי עושה טובה לרבינו, ואיני עולה לבקש ממנו ברכה כדי לא להטריחו, הגר"א השיב לי בזה הלשון: 'חייך קודמים', והיינו, שחיי המתברך מפיו של גדול הדור, קודמים...'

הגר"א זצ"ל בשמחה של מצוה עם הרב זצ"ל

'אם תוכל להשאיל לי את הכובע'

עוד שח אחד מתלמידיו של הגר"א, הגר"ר שלמה קרפ שליט"א: 'יום אחד פגשתי את הגר"א לאחר תפילת ותיקין, והוא היה בלא הכובע, כיון שהיה יוצא מביתו עטוף בטלית ותפילין, ושאל אותי האם אני בכיוון של רח' רשב"ם היות שברצונו לרבינו, וברצונו לחבוש כובע כשנכנס אליו אם אוכל להשאיל לו הכובע לאותם רגעים.'

'ר' חיים אינו בצער, כמפורש בחות יאיר...'

לפני כעשר שנים, בזמן שהייתה גניבה של סכום גדול מביתו של רבינו, [שבהם היו הרבה פקדונות של כסף שהניחו אצלו אנשים לשמור], נגש הגר"א, ליהודי נכבד ואמיד, ושאלו אם יש לו דרך לסייע בהשגת סכום מסוים לעזור לרבינו, בכדי להחזיר לאנשים שהפקידו אצלו.

מן הצד עמד שם אדם ואמר: 'אוי כמה חבל שר' חיים בצער מדבר זה, אמר לו הגר"א: 'לא לכך אנו דואגים, שודאי ר' חיים אינו נתון בצער, כמפורש בחות יאיר סי' קצ"א (שם מבואר, שהקפידה תורה על צער בעלי חיים, כי אין לה דעת ושכל, אבל על צער אדם לא הקפידה תורה, כי יש לו דעת, ויכול לכבוש צערו, ע"ש), אלא שצריך

חזון שיח

מתורת מרן החזו"א זללה"ה בעניני ירח האיתנים

סוכות

חתולים אינם פוסלים את הסוכה

סיפר לי הגר"ח ק שליט"א [זצוק"ל] הוא ישן גם בילדותו אצל מרן החזו"א זצוק"ל בדירתו על הגבעה ע"י ישיבת ב"י, בסוכות ר' חיים ישן על מזרון על הרצפה כי בסוכה של מרן לא היתה עוד מטה, ומרן ישב ולמד במרפסת הסמוכה, (אפשר שהי' עוד לפני הבר מצוה אינו זוכר), ראה ר"ח על הסכך מסתובבים הרבה חתולים נבהל וברח מהסוכה ובא מרן מה ברחת חתולים אינם פוסלים את הסוכה.

קישושים בסוכת מרן זללה"ה

סיפר לי הגר"ח ק שליט"א [זצוק"ל] שבילדותו הוא ואחיותיו היו מקשטים את סוכת מרן החזו"א זצוק"ל בניי סוכה וספר ר"ח למרן שאביהם מו"ר אמר להם שלא יתלו בסוכתם נוי סוכה בסכך ואמר להם מרן שמותר לתלות ותלו בסוכת מרן אף בסכך.

ארחות רבינו

הרב זצ"ל בשיחה עם שא"ב הגר"ג זקס שליט"א, בעת שקצצו את הסכך לקראת חג הסוכות

יום כיפור

תיאור מנהג כפרות אצל מרן החזו"א

בליל עיו"כ האחרון לחיי קדשו של מרן החזו"א זצוק"ל הייתה ער כל הלילה אצל מרן למדתי בבית מדרשו, אחותו הרבנית ע"ה בקשה ממני שאגיש למרן באשמורת הבוקר את התרנגול של מרן לכפרות (הי' קשור במרפסת הסוכה), הגשתי למרן את התרנגול בחדרו והייתי נוכח בכל העת משעה שמרן עשה כפרות ועד ששחטוהו ומרן כסה את דמו והכל רשום כאן, מרן עשה כפרות באשמורת הבוקר לפני הסליחות (שאמרו לפני תפלת ותיקין) מרן אמר "בני אדם" כמנהג העולם וכן סבב על ראשו ג"פ ואח"כ שם את התרנגול תחת השלחן והקפיד שלא יגעו בו תחת השלחן, וראיתי שנשתחרר החוט מעל רגליו ורציתי לגשת לקושרו ואמר לי מרן פעמיים "לאזט, צעפיעט נישט" (תרגום: הנה, אל תגע בו) לאחר הסליחות לפני התפלה שעדיין הי' חושך בחוץ בא השוחט ר' נתן ז"ל לביתו של מרן ושחטו בגינה לאור מנורת נפט ואור נורית חשמל שהי' בגינה מעל מקום השחיטה, והשוחט כיבד את מרן בכיסוי הדם (איני זוכר באיזה לשון אמר למרן) ומרן כסה את הדם בברכה (וכמדומה שראיתי שהשוחט נתן למרן את הסכין לפני השחיטה לבדוק). (בענין מצות כיסוי הדם שמכבד השוחט לאחר עיל פרמ"ג יו"ד משב"ז סוסי"כ כ"ח בשם התב"ש שנוהגים לכבד לאחר ועיל בחכ"א סי' ח' בבינ"א שמערער ע"ז).

לאחר שחיתת הכפרה הי' עוד זמן עד התפלה וראיתי את מרן החזו"א זצוק"ל מעיין במ"ב הלכות יוה"כ.

ארחות רבינו

תורת שיח

משום שבליילה אין כאן יו"ט והוא כדעת רש"י בכתובות דאם גם בליילה יו"ט הוי ככל הני דחשיב שם שאין אומרים גם במנחה שלפניו וצ"ע. והראוני שכבר תמה כן המג"א שם בסק"א ועיי"ש מש"כ.

לילי צום עד אותו לילה שיצום למחר ואותה הלילה מותר לאכול בשר (והכונה היא לצום יו"ט כמש"כ בר"ן ובתוס' שם עיי"ש). אמנם רש"י בנדרים ידוע שאינו מרש"י אלא מראשון אחר. אמנם במשנה ברורה לכא' יש בזה סתירה דבס"ל תר"ד סק"ב ובשה"צ שם כתב שהנוהג שלא לאכול בשר כי אם בימים שא"א בהם תחנון או אפ"ל בליילה של עיוה"כ מותר לאכול ובמקומות שמרבין בסליחות באשמורת א"כ אין חושבין אותן ליו"ט אין לאכול בשר בליילה מבואר דלמנהגינו כמנהג אשכנז שאין מרבין בסליחות בעיוה"כ הוי יו"ט שם בליילה ומותר לאכול בשר א"כ פסק כרש"י בנדרים אמנם בס"ל קל"א סק"ג פסק דבעיוה"כ אומרים תחנון במנחה שלפניו והיינו

שיח השדה שבת פ"א ב', על רש"י ד"ה האי, ושוב נדפס בטעמא דקרא בענייני יו"ט

תגיד ליעקב

מִן רַבְּנוּ הַקְּהָלוֹת יַעֲקֹב זִלְלָהּ בְּעֵינֵי יֵרַח הָאֵיתָנִים

וכו", "ובר"ה יכתבון וכו" מלה במלה בקול רם ומרגש, וכן "אין קצבה לשנותיך וכו" אומר בקול רם ומרגש עד קדושה.

בשנת תשמ"ה התפללתי עם מו"ר (שליט"א) זצוק"ל בביתו (שנתו האחרונה לחיי קדשו) אמר ונתנה תוקף בישיבה ובשקט, וכן אין קצבה לא אמר בקול לא כדרכו כל השנים, ו"בר"ה יכתבון וכו" אמר בשקט והוריד דמעוה. ארחות רבינו

סוכות

שמחת בית השואבה אצל מו"ר

כל מוצאי יו"ט ראשון כמחצית השעה לאחר מעריב עשו שמחת בית השואבה בסוכת מו"ר אמרו שיר המעלות מו"ר אמר ראשון ואח"כ אמרתי ואח"כ אמר לי מו"ר לכבד את הנוכחים, מו"ר העמיד יין ואמר לי לחלק יין לכולם, לא האריכו, בין מזמור למזמור שרו גגון וכן בגמר שרו גגון ואח"כ כולם עברו לפני מו"ר שישב בסוכה ואמרו "גוט יו"ט" שנה אחת מהשנים האחרונות מו"ר לא הרגיש טוב והי' קהל גדול ודוחק רב ומו"ר הי' עוד לפני תפלת מעריב מ"מ ישב בסוכה ואמר שיר המעלות רק בסוף לפני שהעולם נפרד ממנו נכנס לחדרו להתפלל מעריב ואחד מב"ב סגר את דלת חדרו כדי שלא יפריעו לו, מו"ר פתח את הדלת והקפיד שסגרו ואמר שאין למנוע מיהודים לומר לו גוט יו"ט ועברו כולם ע"י דלת החדר לא נכנסו ואמרו לו גוט יו"ט ומו"ר ישב על כסאו בראש השלחן ונענע לכל אחד בראשו. ארחות רבינו

ראש השנה

הימים שנוהגים להעיר הילדים בימי הסליחות

מו"ר אמר לי שנוהגים להעיר את הילדים בארבעה ימי סליחות ואלה הם: א. יום הראשון של הסליחות, ב. ער"ה, ג. זכור ברית, ד. עיוה"כ.

סיום בערב ראש השנה

בער"ה המנהג לצום, אמנם כשמסיימים מסכתא דהו סעודת מצוה נוהגים לאכול (עי' סי' תקפ"א ס"ב) וכן נוהג מו"ר (שליט"א) זצוק"ל שכל שנה מסיים בנו הגר"ח"ק שליט"א בבית מו"ר מס' קדושין ויש שם כמה מנינים ונותן מו"ר יין ומזונות (בשנים קודמות הי' ביסקויטים ובשנים האחרונות עוגה שאפו בבית מו"ר) יין חלק בכוסיות לכל אחד וכן אמר מו"ר לתת לכל אחד שני ביסקויטים ארוכים (בזמנו זה הי' ממאפית וינברג ירושלים, בהכשר הבד"ץ ירושלים), ובשנים האחרונות לכ"א עוגה כדי שיעור לברכה אחרונה.

גומר כל יום בימי ר"ה כל התהלים

מו"ר (שליט"א) זצוק"ל גומר כל יום ויום בר"ה את כל התהלים, מתחיל לומר תהלים ביום א' דר"ה בכניסת החג דהיינו כשלושים וחמש רגעים בערך לאחר השקיעה, וכן נוהג בכל השנים, ראיתי שישב בביהכ"נ וחיכה וכשהגיע זמן זה התחיל לומר תהלים, הייתי אצל מו"ר בליל ב' דר"ה וראיתי שאמר תהלים באמצע סעודתו, וכן אומר מו"ר תהלים בחזרת הש"ץ (מו"ר כבד שמיעה ואינו שומע את הש"ץ) רק כשמגיע לפיוט שאומר הצבור אני מראה למו"ר (אני יושב ע"י מו"ר) ומו"ר אומר עם הצבור, וכן מבקש מו"ר שאגיד לו כשהש"ץ מגיע במוסף לתפלה "ויאתיו כל וכו" ומנגן מו"ר בקול את כל תפלה זו עד הסוף וכן מבקש שאגיד לו כשמגיע הש"ץ לתפלה אוא"א הי' עם פיפיות וכו', ומנגן מו"ר בקול את כל תפלה זו עד הסוף, וראיתי את מו"ר ביום ב' דר"ה שבא בבוקר לתפלה כבר עמד בתהלים בפעם שני' בפרקים של יום ג'.

ונתנה תוקף בקול רם וברגש

מו"ר (שליט"א) זצוק"ל אומר כל השנים את כל "ונתנה תוקף

משא ומתן של תורה בענייני ימים נוראים וביאורי התפילה, בין הרב זצוק"ל למרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל

רשע, עוד אומרים: 'ואביתה תהלה, מכתומי שמין, מכמוסי כתם, מלכודי פח, מלעוני מר' ועוד, ראה שם.

את השאלה הבאה, ביקש מרן הגראי"ל זצ"ל, להעביר להרב זצ"ל מפני ש'לו ודאי יהיה תשובה, וכדלהלן: 'איך יתכן שהקב"ה חפץ בתהלה הבאה מפי בני אדם רשעים כאלו, והא מבואר ברמב"ם בהל' תשובה (פ"ז ה"ז), וז"ל: 'כמה מעולה מעלת התשובה אמש היה זה מובדל מה' אלהי ישראל שנאמר 'עונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלוקיכם', צועק ואינו נענה שנאמר כי תרבו תפלה וגו' ועושה מצות וטורפין אותן בפניו, שנאמר 'מי בקש זאת מידכם רמוס חצרי מי גם בכם ויסגר דלתים וגו' וכו', ע"ש, הרי שאין חפץ הקב"ה כלל במצותיו ובתהלותיו, והניחא עוד שהיחיד אומר, אבל איך הש"ץ אומר כן בתוך תפלתו, וצריך עיון, עד כאן תוכן השאלה.

הרב השיב: 'אפשר לומר שהכוונה שאביתה תהלה מחורשי רשע וכו' - לאחר שיעשו תשובה, ובאמת במצב זה ללא תשובה אין חפץ הקב"ה בתהילה שלהם'.

'לשמור שבת אינו דבר פשוט...'

אמרו להרב את מה שהק' הגראי"ל זצ"ל מהגמ' בשבת (ק"ה ב) שכל המשמר שבת כהלכתו, נמחלים עוונותיו, עיין שם, וקשה, דאם שבת מכפרת מה צריך לכפרת יום הכפורים, הרב השיב בפשטות: 'נו, לשמור שבת אינו דבר פשוט...'

נר של נס, לגבי דין נר מוצאי יו"כ, דבעינן נר ששבת

הרב זצ"ל הביא את המעשה המובא בגמ' (שבת כ"ה א) עם בתו של ר"ח בן דוסא שדלק לה החומץ שהניחה במקום שמן, ונסתפק הרב, כיצד להתייחס להדלקה זו, האם מתחדש הנס כל הזמן, או שנעשה נס רק בהתחלה, ואח"כ כבר ממשיך לדלוק, והוסיף, דהנפק"מ בזה לענין נר במוצאי יום כיפור, שאין מברכין אלא על נר ששבת (דהיינו, שדלק ושבתו הנאה ממנו), (כמבואר בשו"ע בסימן תרכ"ד, סעיף ד) ונר זה של ר"ח בן דוסא, יש לדון בו, האם האש התחדשה בכל רגע מכח הנס, וא"כ אין זה נקרא נר ששבת, אלא כנר היוצא מן העצים ומן האבנים, שאין מברכים עליו במוצאי יו"כ, או שכיון שהנס לא התחדש בכל רגע, א"כ נדלק בנס בערב שבת, והמשיך לדלוק כל הזמן מכח הרגע הראשון, וממילא לגבי מוצאי יו"כ, יוכלו לברך עליו, שהרי שבת כדן.

וכשאמרו ספק זה, למרן הגראי"ל זצ"ל, בשם הרב, אמר: 'הרי לא נהפך החומץ לשמן, אלא נשאר חומץ, וחומץ הרי אינו יכול לדלוק, ובע"כ שנתחדש הנס כל הזמן'.

ומשאמרו זאת להרב, השיב ש'זה גופא מספקא ליה האם נעשה בחומץ כח הסגולי שיש בשמן שיוכל לדלוק, וממילא נשאר לדלוק כל הזמן, או שבכל רגע התחדש הנס מחדש'.

'ובכן תן פחדך... ושמך נורא על כל מעשיך'

שאלו להרב זצ"ל מה שהעיר מרן הגראי"ל זצ"ל, בשם ר' משה סולוביצ'יק זצוק"ל, מהו שמבקשים ובכן תן פחדך, וכו' ואימתך וכו', והרי בסוף אומרים 'ושמך נורא על כל מעשיך' ומעידים על כך, וא"כ על מה קאי הבקשה.

הרב השיב מיד: 'נו, כבר בגמ' הקשו כעין זה, בסוף מנחות (ק"א א) 'אמר רב מצור ועד קרטיגני מכירין את ישראל ואת אביהם שבשמים, ומצור

הרב זצ"ל בביקור בבית ידיו הגראי"ל זצ"ל

הגראי"ל זצ"ל בנוסחתו לבית ידיו הרב זצ"ל

כלפי מערב ומקרטיגני כלפי מזרח אין מכירין את ישראל ולא את אביהן שבשמים, איתיביה רב שימי בר חייא לרב ממזרח שמש ועד מבואו גדול שמי בגוים ובכל מקום מוקטר מוגש לשמי ומנחה טהורה, אמר ליה שימי את, דקרו ליה אלהא דאלהא (והיינו, שמאמינים בקב"ה, אבל גם בע"ז, וקוראים לקב"ה - 'אלוקי האלוהים'), מבואר בגמ' ששייך שמכירים אבל לא כמו שצריך'.

'ידע כל פעול וכו'... ויבין כל יצור וכו'...'

הרצו בפני הרב את הערת מרן הגראי"ל זצ"ל, מהי הכפילות שאומרים בתפילה - 'ידע כל פעול וכו', ויבין כל יצור' וכו', ואמר הרב, דאפשר לומר ש'פעול' הכונה על הבני אדם, ו'יצור' הכונה על בעלי חיים, וכאשר שאלו להרב, לפי פירוש זה, מה שייך בבעל חי 'יבין', השיב הרב: 'הרי כתוב בחז"ל (פסיקתא רבתי, פרשה י"ד, סימן ב) שהיה יהודי אחד שהיתה לו בהמה והוא לא עבר איתה בשבת אף פעם ויום אחד הוא נהיה עני, והוא מכר בהמתו לגוי והגוי עבד איתה, ובשבת היא לא רצתה לעבוד, וכמה שהכה אותה לא הסכימה, אז הוא קרא ליהודי ואמר לו שמכר לו בהמה שאינה רוצה לעבוד, אז היהודי לחש לה

באוזן שעתה היא מכורה לגוי וכבר צריכה לעבוד כל השבוע, והבהמה התחילה לזוז, אז הגוי שאלו מה אמר לה כי אמר לו שעתה יצטרך כל פעם לקרא שילחוש לה ואמר לו, ומשמע הגוי את הלחש, עשה ק"ו בעצמו אם הבהמה כבר יודעת שבשבת צריך לנוח והתרגלה לזה א"כ אני שמבין לבד לא כ"ש שצריך לשמור שבת והוא התגייר ויצא ממנו ר"א בן תורתא, ובתוס' ישנים אומר ביומא ט' א' (ד"ה תורתא) כתבו, שנקרא תורתא על שם הפרה (הרב גם ציין על גדולת אותו הגר, שמבואר בירושלמי תענית (פ"ד ה"ב) שפעם אחת כשר"ע אמר על בר כוזיבא שהוא המשיח, אמר לו ר"א בן תורתא יעלו עשבים בלחייך וכו') לאחר שציטט הרב את כל זה, סיים: 'הרי מבואר במעשה הזה, שגם בהמה מבינה...'

ועוד הוסיף הרב ש'הקושיא על הכפילות, אינה קשה כ"כ, משום שהדרך הרבה פעמים לכתוב בצורה כפולה, ואפי' בפסוקים מצאנו כך שכותבים לפעמים כפול'.

'ואביתה תהילה...'

במוסף ליום הכיפורים אומרים בפיוטים, כך: 'ואביתה תהלה מחורשי

רשימות תלמידים

עניני ירח האיתנים

חתנו ר' מנדל פאקס פז"ס שדין פה אפשר ללמוד מהבה"ל ה"ל פסח, [כנראה הכוונה לביה"ל סי' תפ"ב ס"ד ד"ה מקדש, ונחה דעתו עיי"ה] (מר"י כהן נ"ו).

• סיפור להרב שהארי"א פזוק"ל, התעורר במוצאי יו"כ בשעה אחת עשרה, ולמד עד שש בבוקר, מיד אמר הרב בפשיטות: 'התורה אחייה, ונותנת כח'.

סוכה

• סאלתי להרב, להמ"ב שסתפק אי בסוכה איכא מצוה לאכול כל יום כמצוה בפסח לשי' הארי"א, ולכא' מה הדמיון לפסח הא התם כתיב שבעת ימים תאכלו מצות, והכא לא קתני לשון איכא אלא בסוכות תשבו שבעת ימים, והסביר הרב שפה הפירוש 'תשבו' - כאן איכא.

• אחד שאל להרב האם צריך להעיר מי שנידום בבית הכנסת חוץ לסוכה, אמר הרב שהוא חושב שפה הוי תשבו כעין תדורו, שכך דרכו לפעמים להרדס באמצע לימודו, והוסיף ששאל פה פעם לסבא מירושלים (הארי"א פזוק"ל) ולא ענה דבר ברור, וכן שאל אותו ע"ד להרדס בשעת נסיעה דלכא' הוי תשבו כעין תדורו, ולא הכריע [וראיתי ברשימות תלמידי א', שהסנה שאלו להרב, ואמר, שפה הולכי דרכים ויותר, והרב התכחט שפעם לא רצה להתיר, אבל עכשיו כבר התיר].

• הרב אמר פעם שיש לו שני פעמים שהוא כמתח שלא ירדס מחוץ לסוכה, בקהלת, ובליל בהוש"ר מפני שאני ער בליילה.

• אמר הרב, שהחפ"א לא אמר את האופיפיון, אך אבא כן אמר.

ראש השנה

• סאלתי אותו מאמי, אם יש בעיה לנאן תפילות של ר"ה בשאר ימות השנה, אמר לי, שהחסידיים אומרים שפה מעורר דינים ואין למה מקור הלכות.

• הרב אמר לר' ישע' כהן נ"ו, שהיות והחפ"א אמר להרי"ע מתוך השבר, לכך ר' יצחק שאול נ"ו תוקע לו שוב בבית לאחר התפלה, וכן אמר לו שיטעה השברים עם הפסק מצט בין שבר לשבר, שלא יראה תקיעה עם סלסול.

• אמר הרב שהוא לא אמר ברכת אשר יצר באמצע מוסף של ר"ה, שלא להפסיק בין הברכות של התקיעות דמיושב, עד לאחר התקיעות דמעומד, ותהי"ם ודאי אסור לומר, וסאלתי להרב שאני פוטר את אביו פז"ס שאמר תהי"ם כל החכרת הש"ל, השיב הרב, כיון דאביו לא שמע רק את התקיעות, ולא את החכרת הש"ל, תו כבר לא קיים אצלו ענין תקיעות מעומד, ולא שייך אצלו ענין של הפסק.

יום כיפור

• אמר הרב: כפמן הפה שירדה חולשה לעולם אין נוהגין להוסיף לענות את הקטן, רק מאחרין קצת איכילתו.

• סיפור הרב שפעם אצל הח"ח ה' אחד שטעה במוצאי יו"כ ואמר "המלך הקדוש" ובקש הח"ח שיביאו מנ"ב ולא מצא כתוב דין פה [והוסיף הרב שמי שאמר המלך המפסח מובא במ"ב בס' ק"ח ס"ק א'] ונצטרע הח"ח שלא כתב דין פה שהוא מצוי, ובסוף הראה לו

שיח יצחק

מדברי גאב"ד רמת אלחנן מרן הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א שליבן מפי גיסו הרב זצ"ל

עליו כפרות, כי הוא בטל ברוב למרות שמדברנן שמו עלינו.

וגיסי הגר"ח קנייבסקי (שליט"א) [צוק"ל] אמר דיתכן שאפשר להישאל על הכפרה, כשם שאפשר להתיר כל נדר, ויחזור התרנגול למה שהיה בתחילה, ונעקרה הכפרה למפרע, ושוב יכול אדם אחר לעשות עליו כפרות לכתחילה. מעובד ע"פ חשוקי חמד יומא ס"ו ב', ועיין שם עוד ובשם הגריש"א

סוכה

אתרוג נאה בגודלו, ואתרוג נאה במראהו, מי עדיף?

שאלה. יש לו מבחר של שני אתרוגים אחד הוא גדול ומבושל היטב וגם יש בו יותר מהשיעור ואילו היינו דנים אותו בתור פרי היה המשובח ביותר אך המראה שלו אינו כל כך משובח מאידך יש לו אתרוג שהגידול שלו נאה מאד אך הוא קטן מאד ויש לו שיעור מצומצם איזה מהם יעדיף?

תשובה. בירושלמי יומא (פ"ו ה"א) מבעיא ליה משובח בגופו משובח במראיו, מי קודם, כלומר, בתורה נאמר 'זה אלי ואנוהו' ומצוה להביא קרבנות ממובחר, וראיה מהבל שהביא 'מבכורות צאנו ומחלביהן', ונסתפקה הגמ' איזה מובחר עדיף משובח בגופו, או משובח במראיו, ופירש הקרבן העדה, משובח בגופו שהוא שמן ואין מראהו טוב, או משובח במראיו שמראהו טוב ואינו שמן כל כך, איזה מהם קודם, ופשטה הגמרא נישמעניה מן הדא, אביב קצור, יבש לקצור, אביב קצור קודם, הדא אמרה משובח בגופו משובח במראיו, משובח בגופו קודם, ופירש קרבן העדה, אביב קצור, גבי עומר כתיב 'אביב קלוי באש' ותני אם נמצאה תבואה קצורה שהיא אביב, כלומר לחה, ונמצא שעורים יבשים, שעדיין קמה, ואינם קצורים - אביב קצור קודם, אע"ג שמצוה לקצור, מ"מ כיון שזה שקצור משובח בגופו, הוא קודם, ש"מ משובח בגופו קודם, עכ"ל, ולכאורה בנידוננו, יקח את האתרוג המשובח בגופו, אולם שמעתי מגיסי הגר"ח קנייבסקי (שליט"א) [צוק"ל] שאין ללמוד מהירושלמי לאתרוג דמפורש בתורה 'פרי עץ הדר' דפירושו נאה במראהו. מעובד ע"פ חשוקי חמד סוכה נ"א ב'

ראש השנה

האם לבני ספרד, יש ענין שיאכלו גזר בליל ראש השנה

שאלה. נאמר במשנ"ב (סימן תקפג סק"א) לגבי אכילת הסימנים: 'הוא הדין מה שנקרא בלשונות אחרים לשון רביה, יאכל, כל מדינה ומדינה כלשונה, ויש להסתפק בנוגע לגזר שבלשון אשכנז אידיש קורים לו 'מערין' - לשון רביה, אך לבני ספרד אין הגזר לשון רביה, האם גם לבני ספרד יש ענין לאוכלו ולומר עליו יה"ר שירבו זכויותינו, או לא?

תשובה. גיסי הגר"ח קנייבסקי (שליט"א) [צוק"ל] השיב, שלבני ספרד אין ענין לאוכלו, וכעין ראיה מהמבואר במסכת ברכות (דף נו ע"ב) 'הרואה חתול בחלום, באתרא דקרו ליה 'שונרא' נעשית לו שירה נאה, 'שינרא' נעשה לו שינוי רע', עכ"ל הגמ', הרי דהלשון קובעת, ואם כן מסתבר דבאותם מקומות דאין קוראים לגזר 'מערין' לא מהני, וגם מי שלא נוהג לקרא לגזר 'מערין' לא עשה כלום באכילתו, כיון שאין זה לשונו. מעובד ע"פ חשוקי חמד ראש השנה י"ב ב'

יום כיפור

תרנגול שברח לאחר עריכת הכפרות והתערב בין יתר התרנגולים

שאלה. מעשה באחד שערך כפרות על תרנגול, ולאחר שסובב את התרנגול מעל ראשו התחמק העוף מידיו [בפשיעתו], והתערבב בין שאר התרנגולים של בעל הלולים, ונסתפק עתה מה עליו לעשות, שכן ברגע שיוודע לקהל שבין התרנגולים מסתובב תרנגול אחד שכבר עשו עליו כפרות, לא ירצו יותר להשתמש בתרנגולים אלו לכפרות, ויגרם הפסד גדול לבעל הלולים, ולכן שואל האם מן הראוי שישלם עבור כל העופות שבלול, כדי שלא לגרום הפסד לבעל התרנגולים?

תשובה. לכאורה מדאורייתא העוף בטל ברוב, ורק מדרבנן לא בטל כי הוא דבר חשוב, כמבואר ברמ"א יו"ד (סימן ק"י ס"א), ואם כן היה מקום לומר, שלענין כפרות סגי בתרנגול שמדאורייתא אין עליו שם של תרנגול שעשו

ניתן להאזין לשאלות אקטואליות קצרות מתורת גאב"ד רמת אלחנן שליט"א שליבן מפי גיסו הרב זצ"ל, בקו 04-3760582

סדר שופרותינו

יתקע בשופר גדול

בירור שיטת הרב זצוק"ל באופן התקיעות ושיעור ההפסק בין שברים לתרועה, במשנת מרנא החזו"א זללה"ה

מריע מתוך השבר, ובתקיעות דמעומד מפסיק ביניהם פחות מכדי נשימה ותקיעות שאחר התפלה מקצתן בהפסק פחות מכדי נשימה ומקצתן ללא הפסק (כן העיד הר"ר שלמה כהן ז"ל שהי' בעל תוקע אצלו כל השנים שהזהירו כן וכ"ה בחזו"א או"ח סי' קל"ו ולא כמ"ש רמ"ג דמעומד בב' נשימות שזה אינו נכון, גם מש"כ בהוצאה שני' שלא לערב את הקולות אינו כן אלא ממילא יש משהו הפסק) (ועי' שונה הלכות סי' תק"צ דין ו').

קונטרס הזכרונות, סימן כ"ט סעיף י'

'וכו' וכן נהג מרן זצ"ל בתשר"ת דמיושב מריע מתוך השבר ממש ובמעומד מפסיק פחות מכדי נשימה ובתקיעות שאחר התפלה מקצתן בהפסק פחות מכדי נשימה ומקצתן בלא הפסק כלל'.

שונה הלכות סימן תק"צ, דין ו', ע"ש בתחילת הדברים

'אמר לי הררש"כ (שליט"א) ז"ל שהי' בעל תוקע אצל מרן החזו"א זצוק"ל וכו', ובתשר"ת בתקיעות דמיושב אמר לו מרן להריע מתוך השבר בכח אחד לא להפסיק כלל אפי' פחות מכדי נשימה, ובתקיעות דמעומד להפסיק פחות מכדי נשימה (כמו שכתוב בחזו"א או"ח סי' קל"ו). וכן אמר לי הגר"ח"ק (שליט"א) [זצוק"ל] שהררש"כ אמר לו שמרן הקפיד בתקיעות דמיושב שיהא מריע מתוך השבר ממש בלי הפסק כלל ובמעומד להפסיק פחות מכדי וכו' כנ"ל'.

ארחות רבינו, אות י"ד

'אצל מרן החזו"א זצוק"ל ואצל מו"ר זצוק"ל בתקיעות דמיושב בתשר"ת הריעו מתוך השבר בכח אחד בלי הפסק כלל אפי' פחות מכדי נשימה, ובמעומד עשו הפסק פחות מכדי נשימה, ובשלושים קולות שתוקעים אחר התפלה אמר מרן לבעל תוקע שחלק מהם יעשה כך וחלק יעשה כך, ותשר"ת עם הפסק כדי נשימה לא תקעו כלל אצל רבותי הקדושים נ"ע זיעועכ"י, (זה לא כמ"ב בסי' תק"צ ס"ק י"ח וע"ש במחבר וברמ"א ולהלן הבאנו בהרחבה את דברי מרן ע"ש)'.
שם, אות ט"ז

כתב השו"ע (סימן תק"צ, סעיף ד'): 'ג' שברים צריך לעשותם בנשימה אחת, אבל ג' שברים ותרועה דתשר"ת, יש אומרים שאינו צריך לעשותם בנשימה אחת, והוא שלא ישהה בהפסקה יותר מכדי נשימה, ויש אומרים שצריך לעשותם בנשימה אחת, וירא שמים יצא ידי כלם, ובתקיעות דמישב יעשה בנשימה אחת; ובתקיעות דמעומד יעשה בב' נשימות. הגה: והמנהג הפשוט לעשות הכל בב' נשימות, ואין לשנות'.

והמשנ"ב (ס"ק י"ח): 'ול"א שצריך לעשותם בנשימה אחת, וטעמם, דהא מה שאנו עושין שברים תרועה הוא מפני דשמא כונת התורה בתרועה לשתיהן דוקא דאז יוצא ידי תרועה א"כ אין להפסיק ביניהן בנשימה דהוי כמו תרועה שנחלקה לשתיים ואינה כלום וע"כ אפילו בדיעבד אם עשה כן מחזירין אותו ומ"מ לא יתקע שברים תרועה בכח אחד בלתי שום הפסק דבכה"ג לא מיקרי נשימה אחת אלא יפסיק מעט רק שלא יהיה בכדי נשימה בינתיים'.

ובחזון איש (או"ח, סימן קל"ו, ס"ק א'), כתב: 'ומה מאד תמוהים ד' הגאון רימ"ה שליט"א זללה"ה במ"ב ס"ק י"ח שפירש דברי השו"ע בנשימה אחת היינו דוקא בהפסק פחות מכדי נשימה, והלא זהו פירוש ב' נשימות שכתב השו"ע שלא יפסיק יותר מכדי נשימה כמבואר בשו"ע וזהו דעת רבנו תם כמו שפירשוהו המרדכי והג"א, ונשימה אחת הוא משום דעת הרא"ש, ולדידי' אין להפסיק כלל אלא בכח אחד, ומש"כ ב"י דאפי' בנשימה אחת צריך להפסיק אינו אלא לפי הרמב"ן, ומש"כ דצריך להפסיק היינו דמלשון הרמב"ן משמע דאינו חולק על סברת ר"ת דהם ב' קולות אלא דס"ל דאפ"ה אין להפסיק ביניהן יותר מכדי נשימה כמו תר"ת לר"י, וא"כ בהפסקה מועטת מודה הרמב"ן'.

והסיק לבסוף (ס"ק ב'): 'ונכון לעשות כמש"כ המחבר תקיעות למיושב בכח אחד ושל מעומד בב' כחות בהפסק פחות מכדי נשימה'.

ונביא בזאת, עוד מדברי הרב, שנדפסו במקומות אחרים:

'תקיעות דמיושב שברים ותרועה בנשימה א' בלא הפסק כלל רק

זכורת התורה בעלון

לעילוי נשמתו של

ידידנו הנעלה איש החסד שהיטיב עם כל רואיו

רבי עווד דוד גרואכר ז"ל

נלב"ע כ"ו אלול תשפ"ג

כוס תנחומים

למשפחה הרוממה ובפרט לידידנו הנעלה ורב הפעלים

איש אשר רוח בו, העומד לימין מכונינו

שזכה לקרבתו הגדולה של הרב זצ"ל

הרב ישעיהו יחיאל מאיר גרואכר הי"ו

שזכות התורה והחסד תעמוד לימינם

שלא יוסיפו לדאבה עוד

מילה בסלע

שח הרב זצ"ל: 'תמיד יוצא לי ללמוד הלכות עבודת יום הכיפורים, ביום כיפור'.

כמו כן הרב היה מתחיל את התהילים למחרת יום כיפור, ואומר לפי סדר של פרק ביום, ובשמחת תורה היה יוצא לו לומר את השיר של יום של שמחת תורה, בתהילים שבסדר החובות.

ובחג הסוכות, היה הרב לומד מסכת בבא מציעא, ותמיד היה יוצא שלומד את הגמרא 'עלה אחד בבד אחד' (ב"מ כ"ד א').

נכתב לרגל חמש שנים לפטירתו, ביום הכיפורים שנת ה'תשע"ט,
ע"י בנו הגאון רבי אברהם שלמה כ"ץ שליט"א, אב"ד ריסקעווע ב"ב, ומרבי קהילת סאטמאר ב"ב

אמיתי, שיש בו ריח של תורה, מיד נעשים רעים ואוהבים זה לזה.

הרב במכתבו אלי בחודש כסלו שנת תשע"ה, בסוף המכתב בזה הלשון:
'ד"ש לאביו הגאון הצדיק רא"ש מקהלות ישראל, יחי' ויארץ ימים ושנים לעולם התורה', ע"כ.

'כבר הורה זקן'

באחת ההזדמנויות, כאשר עסקתי בספרי על הפמ"ג, והרב היה מעודד כהרגלו, להוציא לאור עוד ועוד ספרים, שאלני הרב: 'וואס מאכט דער פרי מגדים' (מה שלום הפרי מגדים), והשבתי לו, שהנני עובד יותר על ספרי שעל המחצית השקל, והוספתי שדעת אאמו"ר הוא שאוציא לראשונה החיבור על המחצית השקל. וכששמע שכן הוא דעת אאמו"ר זצ"ל, מיד הפטיר באומרו: 'כבר הורה זקן'.

כמו כן, בכל פעם מהביקורים הרבים אצל הרב, תמיד דרש בשלום אאמו"ר ובעוד ענינים הנוגעים אל אאמו"ר בהרבה הרפתקאי השונים אשר דענדו עליו במשך השנים - שאין כאן המקום לפרסמם ברבים.

'כמים פנים אל הפנים'

כמובן ש'כמים פנים אל פנים' רחש אאמו"ר, כבוד ויקר גדול מאוד אל הרב, ואל כח תורתו הנדירה ואל ספריו המיוחדים, בכל מקצועות התורה. ולא פעם ופעמים נשלחתי במיוחד כשליח אישי על ידי אאמו"ר אל הרב לברר דעתו בהלכה פלונית ופלונית וכו', ואאמו"ר היה שמח כמוצא שלל רב על תשובותיו הבהירים.

כאשר כשהכנסתי את אחד מבניי ה"ו בריתו של אברהם אבינו בשבת קודש שבחורף שנת תשס"ו, אז שלח אותי אאמו"ר לכבד את הרב בסנדקאות בברית שיתקיים בבית המדרש הגדול בשיכון סאטמאר. ולמרות שאאמו"ר הרי היה רב הקהילה, והברית תתקיים בבית המדרש הגדול שבה הוא משמש כרב, עם

כל זאת לא היסס לרגע והרגיש לזכות להביא לשם את הרב שהוא יהיה הסנדק. ורק שבסוף לא יצא זאת לפועל עקב טירחת הרב ללכת רגלי דרך כזה בשבת קודש וכו'. ואעפ"כ במכתב תשובה על שאלותי בהלכה שקיבלתי מהרב זצ"ל לאחר כך, הוסיף הרב בכתב ידו בזה הלשון: 'ברכת מז"ט להרך הנימול, יזכה לגדלו לתורה ולחופה ולמעש"ט. וד"ש לאביו הגאון שליט"א. חיים קניבסקי'.

'עיני ישראל צופיות...'

ביום ח"י כסלו תשע"ב כשעליתי אל הרב להביא לו מכתב שאלה בענין 'טלטול מן הצד', אז הוסיף אאמו"ר בכתב ידו - מכתב חיזוק להרב, כשבתוך הדברים גם כתב לו: 'ובפרט אנו מצפים בתקוה חזקה, שיתחזק הרבה אחר השבר הגדול של פטירת הרבנית החשובה והצדקנית ע"ה שהיתה העזר כנגדו כל השנים וכו', עיני ישראל צפיות כל עת ועונה, שיתחזק מעכ"ה שליט"א ולהמשיך בעבודת הקודש בכתובת תשובות לרבים השואלים בדבר הלכה ובענינים שונים, שזה לחיזוק גדול לכל השותים בצמא את

ראשית הקשר בין אאמו"ר להרב

הקשר בין אאמו"ר להרב זיע"א, היה מיוחד במינו, והאמת שלפני שנים רבות, לא ידעתי שיש קשר כלל בין הרב, לאאמו"ר, ורק לפני 27 שנים, ביום ערב שבת פרשת כי תבא שנת תשנ"ו, באותה העת עסקתי בחוק לימודי בשולחן ערוך חלק יו"ד, ואאמו"ר, ביקש ממני, משום מה, שאלך להרב להיבחן על זה, ואכן הגעתי ומצאתיו יושב כדרכו, על מדרגות המרפסת שלפני כניסת ביתו, כשהוא מעביר את פרשת השבוע שנים מקרא ואחד תרגום משהבחין בי, הרים ראשו מתוך החומש ונענע בראשו בסימן שאלה מה הנני רוצה, ואמרתי לו 'הנני בנו של הגר"א כ"ץ - הרב של סאטמאר, והנני מבקש ברכה מהרב', והושיט לי ידו והראה לי שאינו יכול לדבר כי הוא באמצע העברת הסדרה. ואז אמרתי להרב: 'זכיתי לסיים חלק א' מיורה דעה והנני רוצה שהרב יבחן אותי'. ומיד העלה חיוך על

פניו וסיים עד סוף הסימן שבפרשה, ואמר לי בענותותו הגדולה בזה הלשון: 'איך קען ניט גארניט, איך בין א עם הארץ' (איני יודע כלום, הנני עם הארץ!). העזתי פני ושאלתי: 'למה יגיד הרב כזאת, הרי מספריו הרבים ניכרת בקיאותו בכל מכמני התורה, דרך אמונה, נחל איתן...?' ואז ענה לי על זה ברוב ענותנות: 'ענס, האב איך געלערנט' שאלך להבחן, מיד ענה לי: 'אצל אביך'. ואמרתי לו: 'זכי כלום אב מעיד על בנו'. אז מיד ענה לי הרב זצוק"ל: "איז דעס דען דיני נפשות - אז מען דארף א עדות" (וזכי זה דיני נפשות שצריכים עדות לזה), עכ"ל.

מאותה העת, הבנתי כי הרב, מעריך את אאמו"ר, ויש להם קשר, וכדאי לנצל זאת, ושלחתי מכתבים, זעיר פה וזעיר שם, כאשר משנת תשס"ב או משנת תשס"ג בערך, התחלתי לכתוב הרבה אל הרב, באחד המכתבים, נשתוממתי לראות כיצד הרב הוסיף לי בסוף התשובה: 'פריסת שלום לאביו הגאון שליט"א', וכן על ידי שהרב הקפיד ברוב תשובותיו בכתב ידו אלי, להוסיף לשונות מיוחדים מאוד - וכל פעם בסגנון מיוחד מאוד - עבור אאמו"ר זצ"ל.

כמו כן ביום אחד עלה אאמו"ר לבקר את הרב, ביקור שהיה יסוד לביקורים תכופים במשך השנים לאחר כך, בעיקר לפני פורים, ובערב ימים הנוראים, כאשר הרב היה מקפיד כמעט בכל פעם ללוות את הרב עד מחוץ לחדרו. מעי המו עלי על הימים הנעלים והמתוקים ההם, כאשר כל ביקור של אאמו"ר אצל הרב, היה תענוג רוחני שהיה נמשך לפעמים כרבע שעה או עשרים דקות, זמן ארוך ונדיר אצל הרב כידוע.

מכתבי תורה

גם כאשר הרב הפסיק לשלוח את כתב ידו ממש, לשולחי המכתבים, והיה מבקש מבנו הגר"ש שליט"א להעתיקם, היה שולח את כתב ידו ממש לאאמו"ר, בלשונותיו הנדירים, ואכן, כשנשאלתי במשך השנים השאלה הזאת המון פעמים על ידי אנשים שונים, לפשר המכתבים המיוחדים גם בנוסחתם וגם באריכות המכתבים - שהרב היה מהמקצרים בלשונותיו כידוע, ההסבר היחיד לכל הקשר המיוחד הזה, הוא שתלמידי חכמים, יש להם את חוש הריח הרוחני, והיכן שמוצאים תמיד חכם

בחזוונת דאורייתא

תשובתו השלישי הנ"ל) ולא קיבלתי עדיין תשובה ממנו, עכ"ד.

כאשר אאמו"ר נחלה, הרב הטריח עצמו לעלות לביתו בשיכון סאטמאר - לקיים מצות 'ביקור חולים'. היה זה בחודש אלול שנת תשע"ג, ושהה בביתו כרבע שעה, ודיברו ביניהם שיחות נאות בענינים שונים, כשהרב מברך את אאמו"ר במיטב הברכות.

'שיזכה לעמוד יחף עם אבנים על הלב'

וגם לאחר ביקור זה הפתיע אותנו הרב. כי לפני צאת הרב מבית אאמו"ר, מסרתי לו מכתב בעניני הלכה שיחווה דעתו עליה, וכעבור כמה ימים קיבלתי תשובה בכתב יד הרב בזה הלשון: 'ער"ה תשע"ד. כב' יד"נ הגה"צ רא"ש כ"ץ שליט"א. בעזה"י. ראיתי קצת מה שאתה כותב, והדברים יפים ומתקבלים. גם היינו השבוע אצל אביך הרב שליט"א, וברכנוהו שיזכה לעמוד יחף עם אבנים על הלב בעזה"י בקרוב. חיים קניבסקי, ע"כ. כך זכיתי, שהרב בעצמו הנציח ביקור זה לדורות עולם. ואכן, ביקור זה היה לחיזוק עצום עבור אאמו"ר שעוד סבל מחוליו יותר מחמש שנים לאחר כך. ובמשך השנים הללו הייתי המון פעמים אצל הרב אודות מצבו של אאמו"ר זצ"ל, כשהרב מברך כסדר על מצבו ולקח ללבו הטהור את צערו של אאמו"ר, ומברכו במיטב הברכות. ובתחילת דרך היסורים של אאמו"ר כששהה כמה חדשים בבית החולים בתחילת שנת תשע"ד, אז קיבל אאמו"ר בבית החולים תהלים מפואר עם הקדשה מהרב "בכתב ידו" על התהלים, ובה לשונות מופלגים ביותר לאאמו"ר.

ניחום אבלים של הרב

כשאאמו"ר זצ"ל נפטר בביתו מרגע לרגע - בעצם יום הכיפורים שנת תשע"ט, אז כבר למחרת יו"כ בבוקר, קיבלתי מכתב ניחום אבלים בכתב ידו של הרב, בה הוא כותב לי בתוך הדברים: 'לידידינו הגרא"ש כ"ץ שליט"א וכל המשפחה, נצטערנו לשמוע על פטירת אביכם הגרא"א זצ"ל, המקום ינחם אתכם ואת שאר המשפחה החשובה בתוך שאר אבלי ציון וירושלים, ותזכו להדפיס כל הספרים שהשאר, וחתם את שמו עליה'.

עיני עיני יורדה מים על אבידתינו את שני הגדולים הללו, הרב ואאמו"ר זצ"ל, ובחיים חיותם לא ידענו להעריך 'היטב ובאמת' - את המתנה הגדולה שהיה לנו מן השמים, ועתה בהסתלקותם אנו מרגישים יותר ויותר את החסרון מהם, והלב הומה לתקופות והזמנים הנאים ההם.

יהא רעווא שדברינו הללו, יהיה נחת רוח ולעילוי נשמת אאמו"ר זצלה"ה בגני מרומים, וכבר בקרוב נזכה להוקצו וירגנו שוכני עפר בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן כיה"ר.

דבריו הק' - ובתוכם גם אני הק' ובני הרה"ג שליט"א, שהוא כמוצא שלל רב, עד כאן חלק מדברי אאמו"ר זצ"ל.

והייתי נוכח בשעת מעשה כשהרב קרא את כל המכתב של אאמו"ר זצ"ל, וראיתי, שהיה עיניו דומעות, כי דברי אאמו"ר שיצאו מן הלב, וריגשו אותו מאוד.

ואף הרב השיב בכתב ידו: להגאון הגדול מהר"א כ"ץ שליט"א. יישר כוחו על ברכותיו, והמברך יתברך. דו"ש"ת, חיים קניבסקי, עד כאן לשונו.

'את והב בסופה'

בשנת תש"ע לפ"ק נשאלתי מאיש אחד שאלה, על שאשתו הניחה את החלה על קדירת ה"טשולנט" של שב"ק שעל הפלטה, ורק בליל השבת נזכרה שלא הפרישה כלל חלה מכל החלות שאפתה לשב"ק, וממילא נתווה השאלה על קדירת ה"טשולנט" האם הוא מוקצה מטעם ש"בבין השמשות" היה בסיס לאיסור החלה הטבל, וכן על עצם ה"טשולנט" האם מותר לאכול מצד בליעת איסור של החלה הטבל שעליה. ובס"ד עניתי לו תשובה בכתב באריכות בענינים הללו, אבל כיון שלא רציתי להסתמך על חו"ד הענייה, אז ניגשתי לאאמו"ר עם כל התשובה שיחווה דעתו עליה בהסכמתו, ואכן כתב לי מכתב תשובה על זה, ושוב ציווני לשלחה להרב, ואז השיב הרב תשובה על זה לאאמו"ר, בכתבו ברוב ענותנותו בזה הלשון: 'כבוד הגאון הגדול מהר"א כ"ץ שליט"א. הנני שואל שאלת תם בלי עיון כלל, הא קיימא לן טבל מוכן הוא אצל שבת שאם עבר ותיקנו מתוקן, א"כ אין כאן בסיס כלל, ומה השאלה (וכנראה היה איזה טעות כאן), ושלח אתה המכתב לאאמו"ר.

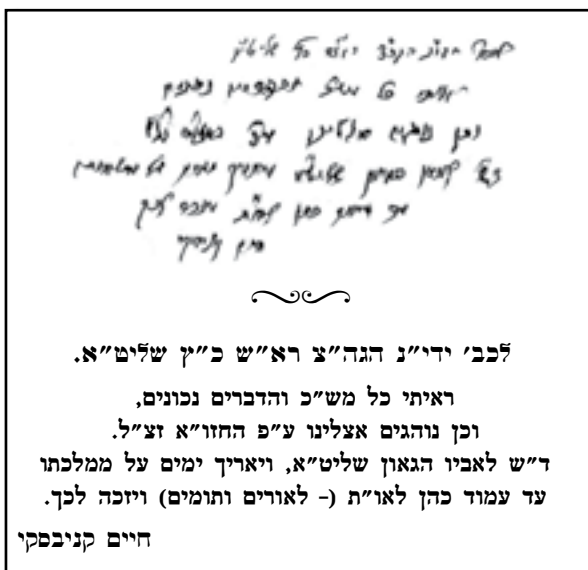
אאמו"ר השיב תשובה מפורטת בכתב להרב ושלחה אל הרב, ואז שלח הרב זצ"ל מכתב תשובה שנית לאאמו"ר בהסבירו את הצד שלו, וסיים המכתב בזה הלשון: דו"ש"ת בכבוד הראוי, חיים קניבסקי, ע"כ. ואז שוב השיב אאמו"ר זצ"ל את דעתו להרב בתשובה בכתב ידו ואז היתה התרגשות גדולה לאאמו"ר זצ"ל בקבלו מכתב מהרב בזה הנוסח: כבוד ידידינו הגאון הגדול הגרא"ה הכהן שליט"א. קבלתי המכתב ואני מבין היטב דעת הדר"ג שליט"א, דילידא אימי כוותי תלד. רק רציתי לפרש הנלענ"ד וכו', והסביר את הצד שלו וחתם שמו עליה. ויסוד הלשון הוא ממכות י"ז א' גבי רשב"י, היה בה משום חידוש גדול לאאמו"ר, וכבר לא השיב תשובה בשלישית להרב זצ"ל, כיון שסבר שאין זה מן הכבוד להתווכח עם הרב שוב, והפלא הגדול בזה הוא: שלאחר כך (ביום ער"ש ואתחנן שנת תש"ט) הוצרך הרב זצ"ל לשהות כמה ימים בבית החולים מעייני הישועה, ואז ביום ג' פרשת עקב מתקשר אלי נכד הרב - הרה"ג רבי אברהם ישעי' שטיינמן שליט"א, שבים ההוא ביקר את הרב בבית החולים, ומסר לו שהרב כ"ץ מסאטמאר התקשר אליו לברר על מצבו של הרב - ושמוכוו עליו בברכת כהנים וכו'. והרב זצ"ל שעדיין היה חלש מאוד נהנה וחיך, ומיד הפתיע אותו באמרו אליו: "שלחתי להרב כ"ץ תשובה (דהיינו

ביקור הרב זצוק"ל בבית הגרא"א כ"ץ זצ"ל, אלול תשע"ג

הגרא"א כ"ץ בביקור אצל הרב. שבט תשע"ג, לצידו בנו הגרא"ש שליט"א

"עד עמוד כהן לאורים ותומים ויזכה לכהן". אחד מהמכתבים הרבים באים דרש הרב זצ"ל בשלומו של הגרא"א כ"ץ זצ"ל

לכב' ידי"נ הגה"צ רא"ש כ"ץ שליט"א.

ראיתי כל מש"כ והדברים נכונים,

וכן נוהגים אצלינו ע"פ החזו"א זצ"ל.

ד"ש לאביו הגאון שליט"א, ויארץ ימים על ממלכתו

עד עמוד כהן לאורים ותומים) ויזכה לכהן.

חיים קניבסקי

הרב זצוק"ל באמירת התהלים בעשרת ימי תשובה

במיוחד לימי עשרת ימי תשובה: במקביל לחיזוק הגדול בסדרי הלימוד במפעל 'שיח התורה' שנוסד ע"י מכון 'שיח אמונה' לעילוי נשמת הרב זצוק"ל, מכריזים ב'שיח התורה' על חיזוק מיוחד לימי עשרת ימי תשובה הבעל"ט, לצעד בדרכו שהנהגתו של מרן זצוק"ל באמירת כל ספר התהלים מידי יום מימי עשרת ימי תשובה.

לומדי 'שיח התורה' שניהגו כהנהגתו של מרן זצוק"ל לומר מידי יום בעשי"ת את כל ספר התהלים, יכנסו להגרלה מיוחדת ובה יזכו שני זוכים בסך 2000 ש"ח לכל אחד, כאשר כל יום נוסף בעשי"ת בו יאמרו את כל ספר התהלים מהווה זכות כניסה נוספת להגרלות המיוחדות. החיזוק המיוחד באמירת התהלים כהנהגת מרן זצוק"ל, הינו מלבד סדר לימוד המוסר שנוסד באלול, ללימוד ספר 'ארחות חיים להרא"ש' עם ביאורו של מרן זצוק"ל 'השם ארחותיו', ומלבד החיזוק בכלל סדרי הלימוד ב'שיח התורה'.

ניתן להרשם ולהצטרף לכלל סדרי 'שיח התורה' בטלמסר של מכון 'שיח אמונה' 03-308-5000 בשלוחת 'שיח התורה' שלוחה 2, וכן בעמדות 'נדרים פלוס' בחיפוש 'שיח התורה'. לקבלת סדרי הלימוד ולקבלת פרטים נוספים ניתן לפנות למכון 'שיח אמונה' בדוא"ל se3077700@gmail.com.

לקראת יום הדין, וראש השנה דשנת תשפ"ד, מתקיימים במפעל 'שיח התורה' שנוסד לשובת נשמתו של הרב זצוק"ל ע"י מכון 'שיח אמונה', חיזוקים והתחלות חדשות בסדרי הלימוד והמבחנים בהם משתתפים אלפים רבים דבר יום ביומו, המבקשים להכיר טובה להרב זצוק"ל, מצטרפים לסדרי הלימוד השונים שהוקמו ע"י מכון 'שיח אמונה' במסגרת מפעל 'שיח התורה', וזוכים להשיב לו תורה על ידי לימוד בסדרי הלימוד שהוקמו לשובת נשמתו.

בסדר הלימוד 'בדרכי' 8 דף ליום - התחילו בימים אלו בלימוד מסכת סוטה. בסדר המרכזי של 'שיח התורה' משתתפים מידי יום מעל 150 בני עליה מופלגים, ששוקדים על תלמודם בהספק העצום כהנהגתו ובדרכו של מרן זצוק"ל ולומדים 8 דפי גמרא בכל יום.

במקביל, בסדר הלימוד 'בדרכי' 3 דפי משנה ברורה ליום - התחילו בימים אלו הלכות בישול. בסדר הלימוד 'בתורתו - ארחות יושר' התחילו בימים אלו ערך 'זריזות'. ובסדר הלימוד 'משנתית' לימוד ש"ס משניות בשנה - התחילו בימים אלו בלימוד מסכת ידים.

יזכר, כי המשתתפים בתוכניות וסדרי הלימוד של 'שיח התורה' נכנסים ונכללים ל-98 הגרלות מידי שבוע, כאשר בכל יום יום, נכללים הלומדים בהגרלות על 10 ספרים מספרי רבינו מרן זצוק"ל, זכיה בתווי קניה בסך 1000 ש"ח, שני זוכים בתווי קניה בסך 100 ש"ח כל זכיה וזכיה בתווי קניה בסך 300 ש"ח.

כפי הנהגת מכון 'שיח אמונה' בשנים האחרונות בעידודו ובברכתו של הרב זצוק"ל, נשלמות בימים אלו הכנות הענק, שנמשכו במשך חודשים ארוכים, לקראת חלוקת הענק לערב יום טוב של ירח האיתנים.

במסגרת החלוקה מקבלים לביתם ע"י צוות נרחב של שליחים, אלפי משפחות של תלמידי חכמים ומשפחות מרובות ילדים, ארגזים המלאים בכל הנצרך לתקופת החגים, מוצרי מזון ומוצרי נקיון, בשר עופות דגים וביצים, ואף שי לילדים.

בחלוקה זו מצורפת גם, המהדורה בכריכה רכה מחיבורו של מרן זצוק"ל 'השם ארחותיו' על 'הארחות חיים להרא"ש', במהדורה החדשה המנוקדת והמתוקנת שיצאה לאור ע"י מכוננו.

כמו כן צורף לחלוקה, אוגדן גלינות 'שיח אמונה' שיצאו לאור מידי חודש בחדשו בשנה החולפת תשפ"ג, וכן 'ברכת אשר יצר' המחולקת ע"י מכוננו לרפואת ידינו הנעלה ראש וראשון לכל דבר שבקדושה הרב עודד דוד בן ציפורה (גראוכר) הזקוק לרחמי שמים בתושחי".

במסגרת הכנות לחלוקה הגדולה עמלים מתנדבי 'שיח אמונה' בהאנגר ענק על מיון המוצרים וחלוקתם לארגזי המשלוח, בחלוקה לכל הערים ברחבי ארץ הקודש.

תודת המכון ואלפי המשפחות המקבלות, שמגדירות את המשלוח כ'אור גדול לכל חודש החגים', שלוחה לידי מכון 'שיח אמונה' ששטוב ליבם תומכים ומסייעים.

אורחותיך למדני

"זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו"

הופיע ויצא לאור עולם, ספר

'ארחות חיים להרא"ש'

עם פירושו של הרב זצוק"ל 'השם ארחותיו'

בהוצאה מחודשת מנוקדת ומתוקנת

בתוספת עשרות ציונים על ידי רבני המכון

ניתן להשיג בבית הרב זצוק"ל,

במוקדי החלוקה הקבועים,

ובחנויות הספרים המובחרות

מראות הוד משולחנו של הרב זצוק"ל בימים אלו

תלמידי ישיבת 'תפארת יונה' מקרית הרצוג הגיעו לבית הרב זצוק"ל וזכו להבחן ולהתברך מפי בנו הגר"ש קניבסקי שליט"א

תלמידי ישיבת 'תפארת צעירים' מהעיר אלעד שבראשות הגאון רבי יוסף שלמה אדלשטיין שליט"א הגיעו לבית הרב זצוק"ל לסיים מסכת ומבחן מפי בנו הגר"ש קניבסקי שליט"א

גבאי 'הכנסת אורחים רשב"ל' שבהנהלת הרב קרליבך, הגיעו לבית הרב זצ"ל למעמד סיום כתיבת האותיות ע"י בנו הגר"ש קניבסקי שליט"א בספר התורה החדש

ישיבת המתמידים מבית שמש נכנסו לבית הרב זצוק"ל לבחינה ודברי ברכה ע"י בנו הגר"ש קניבסק שליט"א לקראת הימים הנוראים

דְּבַר בְּעֵתוֹ מִזֶּה טוֹב

לאחר שאזל לאחרונה, הופיע מחדש הספר

דעת נוטה

בראשית - כרך ראשון

תשובות רבינו מרן הגר"ח קניבסקי זצוקללה"ה

על פרשיות וירא, חיי שרה, תולדות, ויצא

מחומש בראשית

בתוספת מקורות וביאורים
בעריכת תלמידי חכמים מופלגים רבני 'שיח אמונה'
בראשות בנו הגר"ש קניבסקי שליט"א

נלקט מתוך עשרות אלפי תשובות
שהשיב בכתב ידו
ונופו על ידו ב"ג נפה

להשיג בבית מרן זצוק"ל או בחנויות הספרים המובחרות
לכמויות < מכון שיח אמונה 00-777-30-03

תשפ"ד: מצטרפים ומתחזקים כ'שיח התורה' ומזקירים טובה לרבינו מרן הגר"ח זצוק"ל

כל הדרכים ללמוד ולהבחין במפעל 'שיח התורה'

'כדרכו', לימוד כל התורה בשנה אחת כפי שנתג רשכבה"ג מרן שר התורה זצוק"ל
'לאורו', ללימוד כל יום את כל הש"ס כולו
'מתורתו', להגות כספרי וכתורתו של מרן זצוק"ל
'לנשטתו', לימוד בכל יום ויום של פרקי משניות ואמירת תהילים
'ירושלמי', סדרי לימוד קבועים בשני מסלולים
'שיח התלכה', ללימוד הלכות שכת בשנה אחת בשני מסלולים
'משנתית - ש"ס בשנה', לסיים את ששה סדרים בשנה הקרובה
'כהנהגתו', כמיוחד לנשים, לקבל ולהקפיד להתפלל שלוש הפילות כיום

שמות הזוכים: י"ז - כ"ג אלול

הרב אברהם אביש, ממייסדי 'שיח התורה'

מיוחד לימי עשרת ימי תשובה:

כמתנגדו של מרן זצוק"ל לומר מידו יום כעשיית את כל ספר התהילים כל משנתו מפעל 'שיח התורה' שיאמרו בעשיית כל יום את כל ספר התהילים יבטו להגדלה מיוחדת ובה יבטו שני זוכים בסך 2,000 ש"ח כל זכית

כל יום מספ כעשיית בו יאמרו את כל ספר התהילים מיוחדות וזכות כניסת תוספת להגדלות הסיפורות

98 הגרלות מדי שבוע
 חדש לתועלת רכבות הלומדים: כל הלומדים ככל המסלולים וכנסים לכל ההגדלות ככל יום ויום, וכללים הלומדים בתגרות על:
 10 ספרים מספרי רבינו מרן זצוק"ל • זכיה בתווי קניה בסך 1,000 ש"ח
 שני זוכים בתווי קניה בסך 100 ש"ח כל זכיה • זכיה בתווי קניה בסך 300 ש"ח

התורה היא עמוד עולם ולימודה הוא עמוד חיים. לכן, לימוד התורה הוא חובה על כל יהודי. 'שיח התורה' הוא פרויקט חשוב המיועד ללימוד התורה במסלולים שונים, המותאמים לרמות שונות של לימוד. הפרויקט נוסד על ידי הרב אברהם אביש, ממייסדי 'שיח התורה', והוא פועל תחת הדרכתו של הרב משה שניידמן, מנהל הפרויקט. הפרויקט כולל לימוד התורה במסלולים שונים, המותאמים לרמות שונות של לימוד. הפרויקט נוסד על ידי הרב אברהם אביש, ממייסדי 'שיח התורה', והוא פועל תחת הדרכתו של הרב משה שניידמן, מנהל הפרויקט.

חייגו למוקד "שיח התורה" 03-308-5000

להצטרפות למסלולי הלימוד וההתחזקות

שמות הזוכים שתפרסמים בקבוצות ב'שיח התורה' שפייסבוק

- כמתנתו:** כתיבת לקיים לקבל ההקפדה להסביל שירות הפילות כיום
- לעילוי נשמתו:** לימוד ככל יום ויום של פרקי משניות ואמירת תהילים
- מסיימיו לזמרו:** אנליסי סקוליות ללימוד לענין תווי מקביל בשנה זו
- משנתית ש"ס בשנה:** לסיים את ששה סדרים בשנה אחת
- ירושלמי:** סדרי לימוד קבועים בשני מסלולים
- שיח התלכה:** לימוד הלכות שכת בשנה אחת
- מתורתו:** להגות כספרי ומכתורתו של מרן זצוק"ל
- 'כדרכו':** לימוד כל התורה בשנה אחת כפי שנתג רשכבה"ג מרן שר התורה זצוק"ל